
НАУКОВЕ ЖИТТЯ

VIII ПЛЕНУМ СПІЛКИ ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ ТА ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

THE VIII-TH PLENARY SESSION OF THE UNION OF ECONOMISTS OF UKRAINE AND ALL-UKRAINE SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

19–20 вересня 2013 р. у Рівному відбувся VIII Пленум Правління громадської організації “Спілка економістів України” (СЕУ). У рамках Пленуму Спілкою економістів України, Національною академією наук України, Академією економічних наук України, Національним університетом водного господарства та природокористування (НУВГП, Рівне), Інститутом проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАНУ (Одеса), Рівненською обласною державною адміністрацією, Державним агентством водних ресурсів України, Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти, Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України було проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію на тему: *“Екологічно чисте виробництво – основа підвищення якості продукції на товарних ринках України”*.

У роботі Пленуму СЕУ і конференції взяли участь члени Президії, Правління та Ревізійної комісії СЕУ, керівники і представники Кримського республіканського, обласних, Київського та Севастопольського міських об’єднань економістів, Державного інституту управління та економіки водних ресурсів України, ННЦ “Інститут аграрної економіки” НААН України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, ДУ “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України”, ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”, Інституту регіональних досліджень НАНУ, Українського державного університету фінансів і міжнародної торгівлі, бізнес-структур, а також відомі вчені, викладачі ВНЗ, аспіранти, професійно зацікавлені особи та інші. Всього – близько 500 осіб.

Системне бачення стратегічних напрямів екологізації господарської діяльності, впровадження і розвиток екологічно чистого виробництва та відповідних послуг, формування нової “зеленої” економіки, яка передбачає зростання ролі держави і міжнародних органів у економічному регулюванні, створенні умов для розвитку бізнесу на основі нових екологічних технологій та екологізації індустріальних галузей господарства, виклали у своїх доповідях Президент СЕУ, заслужений економіст України, академік АЕН України, професор **В.В. Оскольський** та в. о. ректора, проректор з наукової роботи та міжнародних зв’язків НУВГП, доктор з державного управління, професор **М.Х. Корецький**. У співдовіді заступника голови Рівненської облдержадміністрації **О.В. Губанова** глибоко та аргументовано розкрито концепцію розвитку сучасного громадянського суспільства, запропоновано створити в Рівному Центр збалансованого розвитку регіону та екологічно чистого виробництва, розширити підготовку відповідних фахівців на базі місцевого університету.

Учасники Пленуму СЕУ та конференції констатували, що для збереження здоров'я людей особливо важливим є перехід виробничого сектору до економічно безпечного розвитку. *Настав час поглянути на економічну науку під принципово іншим кутом зору, а саме — крізь призму духовності.* Для багатьох учених стало очевидним, що не можна розривати і протиставляти економіку та духовно-моральну сферу життя суспільства і людини. Економічні досягнення неможливі в аморальному, бездуховному суспільстві. Економічним та ефективним буде те, що є людиною і моральним.

Науково-економічне обґрунтування необхідності прискореного завершення в Україні аграрних реформ, активного розвитку органічного виробництва виклав у своєму виступі науковий керівник секції аграрної політики СЕУ, Герой України, президент Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників, академік НААН України **П.Т. Саблук**.

Нині у зв'язку з глобальними екологічними загрозами виникла об'єктивна необхідність в *екологізації суспільного розвитку*, яка охоплює всі сфери людського буття. Вчені переконані, що вона має поширюватися не тільки на економічну діяльність, але й на науку та освіту. Про це переконливо говорив у своєму виступі професор, завідувач кафедри екології, в. о. директора навчально-наукового інституту агроєкології та землеустрою НУВГП **М.О. Клименко**. Він сказав, що екологізація науки та освіти — це процес опанування новими ідеями в економічній, екологічній і соціальній сферах, а також використання їх у процесі навчання з метою підготовки високоосвічених фахівців, спроможних протистояти екологічним загрозам на глобальному, національному, регіональному та локальному рівнях в усіх сферах суспільного буття.

Як зазначали виступаючі, за останній період економіка України так і не позбулася глибоких структурних деформацій і значно відстає від економік розвинутих країн світу за сукупною продуктивністю всіх факторів виробництва.

Стабільний динамічний розвиток України передбачається за умови функціонування екологічно безпечної економіки, структурно-технологічний рівень якої забезпечить збалансоване використання ресурсів і мінімізацію техногенного навантаження на довкілля процесів виробництва та вжитку товарів і послуг у розрахунку на одиницю сукупного суспільного продукту. Провідною стратегією, на яку спирається теорія сталого розвитку та яка здатна сформулювати систему принципів і механізмів екологізації виробництва, комплексно вирішити екологічні та економічні проблеми, є **стратегія екологічно чистого виробництва**, яка широко впроваджується в розвинутих країнах.

Учасники VIII Пленуму СЕУ та Всеукраїнської науково-практичної конференції на підставі наукових досліджень та обміну думками одногосно ухвалили **Рекомендації** для законодавчої і виконавчої гілок влади, органів місцевої влади і місцевого самоврядування, національних і галузевих академій наук, наукових установ і навчальних закладів:

1. З метою підвищення ролі держави в системі ринкових відносин, базуючись на засадах новітніх моделей кон'юнктурного регулювання економіки та економічного зростання з активним впливом на пошук інвестиційної діяльності, а також з урахуванням формування інноваційних форм конкурентоспроможного господарювання, необхідно розробити Загальнодержавну програму (прогноз) стратегічного соціально-економічного розвитку України та її регіонів на довгостроковий період (15–20 років), яка має бути затверджена Верховною Радою України згідно з її конституційними повноваженнями.

В основу документа має бути покладено новітню ідеологію економіки знань та інноваційного ділового мислення. Це забезпечить створення потужного потенціалу реальних трансформацій в усіх сферах суспільного життя країни та її регіонів, зорієнтованих на подолання кризових явищ і динамічне зростання економіки в умовах об'єктивних процесів інтеграції господарської системи країни у світовий економічний простір, очікуваного значного посилення конкурентної боротьби на міжнародних ринках у зв'язку з наступним циклом стабілізації, збільшенням економічної кон'юнктури у глобальному вимірі і формуванням нової "зеленої" економіки. Ця програма має стати методологічною базою для розробки індикативних, середньострокових, п'ятирічних планів-прогнозів соціально-економічного розвитку України, її регіонів, а також державних, цільових, галузевих і регіональних програм. І тільки на основі таких п'ятирічних прогнозів соціально-економічного розвитку України мають формуватися поточні та перспективні бюджети держави та регіонів.

2. Схвалити проект Національної концепції впровадження та розвитку екологічно чистого виробництва в Україні, розроблений ученими Національної академії наук України, Академії економічних наук України, Спілки економістів України, Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень (Одеса).

Головним у Концепції є впровадження засад, необхідних для переозброєння виробничого комплексу на основі новітніх наукових досягнень, енерго- і ресурсозберігаючих технологій, екологічно безпечних, безвідхідних технологічних процесів; широке застосування відновлювальних джерел енергії; розв'язання проблем утворення, нагромадження, переробки, утилізації та використання всіх видів відходів; перебудова державної політики у сфері індустріального розвитку країни для запобігання погіршенню стану довкілля та виснаженню природних ресурсів за умови стабільного підвищення рівня життя населення.

3. Для організаційного та інституціонального забезпечення реалізації даної Національної концепції пропонується створити Національну раду з питань упровадження екологічно чистого виробництва та надання відповідних послуг, а також робочий орган у структурі Уряду – Національне агентство України з питань розвитку екологічно чистих виробництв з мережею регіональних відділень, на які буде покладено:

- розробку та затвердження Національної стратегії та Національного плану дій щодо впровадження чистих виробництв і екологічних технологій;
- розробку Державної програми впровадження та розвитку чистих виробництв і екологічних технологій (по галузях) на період до 2020 р., а також організацію і контроль її виконання;
- координацію всієї роботи з упровадження в Україні екологічно чистих виробництв, діяльності регіональних відділень Національного агентства, забезпечення участі України в роботі міжнародної мережі екологічно чистих виробництв ЮНІДО/ЮНЕП та в міжнародних екологічних програмах;
- створення національної інфраструктури екологічного аудиту і сертифікації чистого виробництва;
- здійснення експертизи чинного законодавства щодо відповідності принципам сталого розвитку, прийняття необхідних чи зміни існуючих законів як основи державної природно-ресурсної політики, раціонального використання природних ресурсів, збереження природних екосистем, створення чистих виробництв, упорядкування плати і платежів за спеціальне використання природних ресурсів;

– розробку системи необхідних управлінських, економічних і громадських підойм для забезпечення екологічної безпеки України та її регіонів, упровадження екологічно чистих виробництв та надання відповідних послуг.

4. Національним і галузевим академіям наук, науковим установам і навчальним закладам:

– виступити ініціаторами розробки комплексних заходів щодо впровадження екологічно чистих виробництв;

– сприяти прийняттю всіх видів освітніх програм для населення з метою забезпечення безперервного навчання з питань упровадження і розвитку екологічно чистих виробництв;

– сприяти включенню ідей і принципів упровадження екологічно чистих виробництв у навчальні програми та спеціальні курси на всіх рівнях освіти з метою виховання професійно конкурентних, високоосвічених і гармонійно розвинених випускників;

– розширити тематику науково-прикладних досліджень з проблем упровадження і розвитку екологічно чистих виробництв;

– обговорити на науково-практичних форумах, семінарах, конференціях основні положення впровадження та розвитку екологічно чистих виробництв, окреслити шляхи їх практичної реалізації;

– передбачити інтеграцію питань упровадження і розвитку екологічно чистих виробництв до навчальних програм, курсів.

Реалізація положень Національної концепції запровадження і розвитку екологічно чистих виробництв та екологічних технологій в Україні на період до 2020 р. сприятиме:

– створенню передумов для узгодження державної політики щодо реструктуризації, модернізації, розвитку індустріально-промислового сектору та АПК, а також у сфері надання послуг з державною політикою щодо охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів;

– подоланню внутрішньо- та міжгалузевих суперечностей між екологічними вимогами до виробництв і необхідністю дотримання їх достатньої рентабельності;

– підвищенню рівня екологічної безпеки технологій, що використовуються в промисловості, енергетиці, сільському господарстві та на транспорті;

– формуванню та використанню механізмів розв’язання існуючих проблем на ринкових засадах економіки і, відповідно, поліпшенню якості життя громадян у нашій державі.

Проте ні за яких умов економічна стабільність не повинна досягатися за рахунок екологічної безпеки, без якої, власне, її як такої і не буде, адже за відсутності екологічно збалансованих природокористування та виробництва існує постійна загроза надзвичайних ситуацій природного або техногенного характеру, які можуть знищити земну цивілізацію.

Учасники VIII Пленуму СЕУ та Всеукраїнської науково-практичної конференції схвалюють викладені Рекомендації та висловлюють сподівання, що відображена в них колективна думка вчених-економістів і практиків буде врахована центральними та місцевими органами виконавчої влади, а також представницькими органами у практичній роботі та законотворчій діяльності.

Матеріал надійшов до редакції 25 вересня 2013 р.